

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 23. 10. 2024

Správne konanie: 0088/SKO/2024 zo dňa 24. 4. 2024
Predmet: § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: MAC TV s. r. o.
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 15. 10. 2024

NÁVRH UZNESENIA:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok) (ďalej len „správny poriadok“), rozhodla, že účastník správneho konania č. 0088/SKO/2024, MAC TV s. r. o., Brečtanová 1, 831 01 Bratislava, IČO: 00 618 322

porušil

povinnosť ustanovenú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že na programovej službe JOJ odvysielal dňa 31. 1. 2024 o cca 19:30 hod. program *Noviny TV JOJ*, a v rámci neho spravodajský príspevok s názvom *Rokujú aj o živote „mastičkára“*, obsahujúci informácie o pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Smer-SD, Tibora Gašpara k novele trestného zákona, ktorý sa týkal zvýšenej trestnej sadzby za drogovú trestnú činnosť, a bol ilustrovaný na medializovanom prípade Josefa Šípoša, obžalovaného za prechovávanie marihuany, pričom došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti tohto spravodajského programu tým, že v dôsledku spôsobu spracovania príspevku a zaradenia vyjadrenia moderátora, cit. *„Reálne mu však hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov.“* a redaktorky, cit. *„Teraz mu hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne.“*, poskytol recipientom nepresné informácie o tom, že Josefovi Šípošovi hrozí zvýšenie trestu na 25 rokov,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 134 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení sankcie a doručí ho účastníkovi konania.

T: 23. 11. 2024

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok prešetrenia podnetu.

T: 4. 11. 2024

Z: PgO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 24. 4. 2024 prijala uznesenie o začatí správneho konania č. 0088/SKO/2024 voči vysielateľovi MAC TV s. r. o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe JOJ odvysielal dňa 31. 1. 2024 o cca 19:30 hod. program *Noviny TV JOJ*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 20. 5. 2024, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0088/SKO/2024. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 správneho poriadku zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho vyjadrenia, pokiaľ uzná,

že podklady, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu sú dostatočné pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol záznam vysielania programu *Noviny TV JOJ* odvysielaného na programovej službe JOJ dňa 31. 1. 2024 v čase o cca 19:40:51 hod. a aj prepis/popis skutkového stavu.

Rada listom č. 02833/2024 zo dňa 16. 9. 2024 opätovne vyzvala účastníka konania na vyjadrenie sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Opätovná výzva na vyjadrenie sa k podkladom pre rozhodnutie v správnom konaní č. 0088/SKO/2024 bola právnomu zástupcovi účastníka konania doručená dňa 16. 9. 2024.

Vyjadrenie účastníka konania nebolo Rade doručené ani po doručení opätovnej výzvy na vyjadrenie sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: *Noviny TV JOJ*
Deň vysielania: 31. 1. 2024
Čas vysielania: cca 19:30 hod.

časový kód záznamu o cca:

19:29:50 začiatok záznamu vysielania (*Krimi*)

19:29:54 koniec programu
časomiera

19:30:05 začiatok programu *Noviny TV JOJ*

headlines
príspevky:

- Jedenástka kandidátov
- Čisto mužskí kandidáti
- Na diskusiu majú 62 hodín

19:40:51 namietaný príspevok s názvom *Rokujú aj o živote „mastičkára“*

Moderátorka: „Prípada Josefa Šípoša, ktorý z marihuany vyrába liečivé masti, už pozná celé Slovensko. Stal sa symbolom drakonických trestov, ktoré súdy na Slovensku dávajú za takzvané mäkké drogy.“

Moderátor: „Novela trestného zákona mu mala výrazne pomôcť. Reálne mu však hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov. Za majetkovú kriminalitu pritom takýto vysoký trest ani neexistuje.“

Boris Susko, minister spravodlivosti (Smer-SD): „Akonáhle je niekto vo výkone trestu odňatia slobody viac ako 5 rokov, tak jeho návrat, resocializácia do spoločnosti je veľmi komplikovaná.“

Redaktorka: „Aj takto minister spravodlivosti obhajoval prudké zníženie trestov pre takzvaných dph-čkárov, podvodníkov či úplatkárov. Výrazné ústupky chystali aj pri marihuane. Tak napríklad mastičkář Josef Šípoš by mohol dostať 10 rokov miesto pôvodných 16-tich. Nádej však spľasla po navrhovaných zmenách od Tibora Gašpara.“

Igor Ribár, advokát: „Ak to porovnáme s textom, ktorý vychádza z toho pozmeňujúceho návrhu, tak tam skutočne ten trest môže sa vyšplhať až na 25 rokov.“

Josef Šípoš ml., obžalovaný: „Psychicky som na tom veľmi zle, lebo niečo som si odsedel, zanechalo to vo mne veľké stopy a snažím sa zaradiť do života normálnym spôsobom a teraz proste mám ísť na doživotie sedieť?“

Redaktorka: „Josef Šípoš sa po prepustení z väzby zamestnal v odťahovke a čaká na odvolacie konanie. Veril, že bude môcť viesť riadny život. Teraz mu hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne.“

Tibor Gašpar, poslanec NR SR (Smer-SD): „Tie zmeny, ktoré sme priniesli v súvislosti s drogovou trestnou činnosťou, majú na zreteli najmä rozlíšenie konzumenta od dílera.“

J. Šípoš ml.: „Ja som nič nepredával. Ja som nikoho nezabil. Za najhoršiu ekonomickú trestnú činnosť nehrozí takýto trest.“

Redaktorka: „Súd ustálil, že Josef mal doma 11 kíl marihuany. Dostal sa tak do úplne najprísnejšej sadzby, akú za drogy môže dostať a to napriek tomu, že nebol členom zločineckej skupiny a napokon sa nepodarilo preukázať ani to, že by ju predával.“

B. Susko: „Sú tu aj poslanci Slovenskej národnej strany, ale boli tu, musím povedať, aj naši poslanci strany Smer- sociálna demokracia, ktorí mali problémy s niektorými, s niektorými množstvami.“

Redaktorka: „Koalícia zmenu trestného zákona obhajovala aj tým, že momentálne sadzby sú drakonické a v rozpore s tým, čo je bežné v iných európskych krajinách. Pri marihuane sa to však podľa právnika odrazilo len pri množstve do pol kilogramu. Predkladateľ pozmeňovákú sľubuje, že to ešte prehodnotí.“

T. Gašpar: „Súhlasím s vami, je to absolútne drakonický trest. Chcem veriť, že urobíme aj v tomto prípade zmenu. Ja tento prípad nepoznám do detailov.“

Redaktorka: „Nestojí to za to pozrieť sa na tie mimoriadne zvýšené sadzby?“

T. Gašpar: „Áno, som ochotný sa na toto individuálne ešte pozrieť.“

Zuzana Številová, poslankyňa NR SR (PS): „Tam je už dlhodobo podľa mňa aj spoločenská objednávka na to, aby tie tresty boli čo najviac znižované.“

I. Ribár: „Európska únia hovorí o trestoch 5 až 10 rokov pri obchodovaní vo veľkom rozsahu. Keď sa bavíme o výšky trestov nad 10 rokov, sa majú ukladať za tú najzávažnejšiu drogovú kriminalitu a to je páchanie formou zločineckých nadnárodných skupín typu Ndrangheta.“

Redaktorka: „Rodiny takzvaných konopných väzňov už napísali vláde otvorený list a chystajú aj petíciu, na budúci týždeň prídu do parlamentu.“

J. Šípoš ml.: „Boli tam tresty domáceho väzenia, tak možnože aj táto alternatíva by prichádzala do úvahy.“

Miloslav Weizer, kamarát Josefa Šípoša, obžalovaný za marihuanu: „Pánu Šípošovi úplne chcú zničiť život, budeme ho podporovať v tomto.“

Redaktorka: „Júlia Zelenková, televízia JOJ.“

19:44:36 prerušenie programu (reklamno-upútavkový blok)

19:51:01 pokračovanie programu

headlines

ďalšie príspevky:

- Výstavba nemocnice v Martine
- Politika, ekonomika a hokej
- Kontroly na hraniciach
- Budú regionálne príplatky?
- Náročný život po zemetrasení
- Na Charkov opäť útočili drony
- Slováci zvažujú odchod z krajiny
- Izrael sa pokúša zničiť tunely
- Snažiť sa majú aj domácnosti
- Polícia zatkla 18 farmárov
- Kanalizačný generálny pardon
- Záhada stratenej slávnej pilotky

20:12:13 koniec programu Noviny TV JOJ

Šport

avízo ďalšieho vysielania

predel

upútavky

predel

reklama

20:14:59 koniec záznamu vysielania

* * *

Podľa § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
b) zabezpečiť **objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov** a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Ako bolo uvedené vyššie, správne konanie č. 0088/SKO/2024 bolo začaté z dôvodu, že vysielateľ MAC TV s. r. o. na programovej službe JOJ odvysielal dňa 31. 1. 2024 o cca 19:30 hod. program *Noviny TV JOJ*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

V rámci programu *Noviny TV JOJ* odvysielaného dňa 31. 1. 2024 bol o cca 19:40:51 hod. odvysielaný spravodajský príspevok s názvom *Rokujú aj o živote „mastičkára“*. Tento spravodajský príspevok mal trvanie cca 3 minúty a 45 sekúnd. Z prezentovaných konštatovaní o možných dôsledkoch pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Smer-SD, Tibora Gašpara, ktorý sa týkal zvýšenej trestnej sadzby za drogovú trestnú činnosť, konkrétne pre dílerov drog v súvislosti s novelizáciou zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „trestný zákon“) na stanovenie trestnej sadzby v prípade Josefa Šípoša, ktorý bol obžalovaný za prechovávanie marihuany, ako aj zo spôsobu ich spracovania, mohol recipient v kontexte programu nadobudnúť dojem, že Josefovi Šípošovi mohla byť v prípade prijatia pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu Tibora Gašpara uložená vyššia trestná sadzba odňatia slobody, čím mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Predmetom posudzovania v tomto správnom konaní je otázka, či odvysielaním spravodajského príspevku o pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za Smer-SD, Tibora Gašpara, ktorý sa týkal zvýšenej trestnej sadzby za drogovú trestnú činnosť, konkrétne pre dílerov drog v súvislosti s novelizáciou trestného zákona, pričom tento návrh bol ilustrovaný na medializovanom prípade Josefa Šípoša, ktorý bol obžalovaný za prechovávanie marihuany, v dôsledku spôsobu jeho spracovania a poskytnutím nepresných informácií recipientom o tom, že Josefovi Šípošovi hrozí zvýšenie trestnej sadzby odňatia slobody na 25 rokov, prišlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu.

* * *

Na úvod možno konštatovať, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je zabezpečenie možnosti pre recipientov (divákov, poslucháčov), aby si mohli slobodne vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých, resp. rôznorodých informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

V predmetnom prípade je potrebné posúdiť, či boli v predmetnom spravodajskom programe dodržané kritériá, resp. požiadavky **vecnosti, zrozumiteľnosti, relevancie a presnosti**.

Rada v prípade skúmania splnenia požiadavky objektívnosti a nestrannosti spravodajských príspevkov posudzuje ich obsah a spracovanie s ohľadom na celkové vyznenie všetkých relevantných, programom podávaných informácií. V súlade s uvedeným pristúpila Kancelária Rady k analýze predmetného príspevku z hľadiska kontextu a celkového vyznenia programu.

V rámci programu *Noviny TV JOJ* odvysielaného dňa 31. 1. 2024 bol o cca 19:40:51 hod. odvysielaný spravodajský príspevok s názvom *Rokujú aj o živote „mastičkára“*. Ako sme už uviedli, predmetný príspevok sa zaoberal pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Tibora Gašpara (Smer-SD), ktorý sa týkal zvýšenej trestnej sadzby za drogovú trestnú činnosť, konkrétne pre dílerov drog. Tento návrh bol ilustrovaný na medializovanom prípade Josefa Šípoša, ktorý bol obžalovaný za prechovávanie marihuany.

V čase odvysielania predmetného príspevku hrozil Josefovi Šípošovi trest odňatia slobody 16 rokov. Podľa pôvodnej verzie novely trestného zákona mohla byť trestná sadzba za drogovú trestnú činnosť, konkrétne pre dílerov drog znížená na 10 rokov, čo v jeho prípade mohlo byť aplikovateľné. Pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom novely z dielne Tibora Gašpara sa trestná sadzba pre trestné činy tohto druhu mala zvýšiť až na 25 rokov odňatia slobody.

Príspevok teda uvádzal, že Josef Šípoš v danom čase stratil nádej na zníženú trestnú sadzbu, t. j. 10 rokov. Z dôvodu nesprávnej, resp. nepresnej formulácie niektorých vyjadrení, ktoré v príspevku odzneli, predmetný príspevok navodil dojem, akoby J. Šípošovi mohol byť v dôsledku diskutovaného pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu novely uložený vyšší trest odňatia slobody, t. j. až 25 rokov.

Ako už bolo uvedené vyššie, z niektorých vyjadrení uvedených v predmetnom príspevku vyplynulo, že novela trestného zákona mohla v jeho prípade znížiť trest, ale po zmene návrhu zo strany Tibora Gašpara mu údajne hrozí ešte vyšší trest, a to až 25 rokov odňatia slobody. V predmetnom príspevku v tejto súvislosti, okrem iného, odznelo, cit.:

Moderátor: „Novela trestného zákona mu mala výrazne pomôcť. **Reálne mu však hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov.** Za majetkovú kriminalitu pritom takýto vysoký trest ani neexistuje.“

Redaktorka: „Aj takto minister spravodlivosti obhajoval prudké zníženie trestov pre takzvaných dphčkárov, podvodníkov či úplatkárov. Výrazné ústupky chystali aj pri marihuane. Tak napríklad mastičkár Josef Šípoš by mohol dostať 10 rokov miesto pôvodných 16-tich. Nádej však splasla po navrhovaných zmenách od Tibora Gašpara.“

Igor Ribár, advokát: „Ak to porovnáme s textom, ktorý vychádza z toho pozmeňujúceho návrhu, tak tam skutočne ten trest môže sa vyšplhať až na 25 rokov.“

Josef Šípoš ml., obžalovaný: „Psychicky som na tom veľmi zle, lebo niečo som si odsedel, zanechalo to vo mne veľké stopy a snažím sa zaradiť do života normálnym spôsobom a teraz proste mám ísť na doživotie sedieť?“

Redaktorka: „Josef Šípoš sa po prepustení z väzby zamestnal v odťahovke a čaká na odvolacie konanie. Veril, že bude môcť viesť riadny život. **Teraz mu hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne.**“

Už v úvode príspevku moderátor skonštatuje, že Josefovi Šípošovi „hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov“, čím dáva priamo do súvislosti možné zvýšenie trestnej sadzby za drogovú trestnú činnosť s prípadom Josefa Šípoša. Po následných vyjadreniach v príspevku redaktorka, podobne ako moderátor v úvode skonštatuje, že J. Šípošovi „hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne“.

Pokiaľ ide o povinnosť vysielateľa preveriť pravdivosť odvysielaných informácií, považujeme za vhodné s ohľadom na podobnú právnu úpravu poukázať na právny názor Najvyššieho správneho súdu Českej republiky vyslovený v rozhodnutí zo dňa 30. 9. 2020, čj. 10 As 100/2020-35: „Povinnosť informácie ověřit chrání provozovatele vysílání i proti eventuální nepravdivosti sdělované informace. Povinnosti

poskytovat objektivní informace provozovatel dostojí, pokud sdělovanou informací rozumně ověří z hodnověrných zdrojů. Třebaže se nakonec ukáže, že informace přes tuto verifikaci pravdivá není, nelze dovodit porušení zásady objektivní vysílání. Nejvyšší správní soud tedy připouští, že stoprocentní pravdivosti informací nemůže ani ten nejlepší provozovatel vysílání dosáhnout. Povinnost provozovatele vysílání rozumným způsobem ověřovat informace (a s tím spojená transparentnost, tedy podělit se s divákem o zdroje informací) je vlastně jakousi procedurální garancí snahy zákonodárce o to, aby pořady byly pokud možno založeny na pravdivých informacích.“

V predmetnom príspevku sa vyjadril aj samotný predkladateľ pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu k novele trestného zákona, Tibor Gašpar, cit.:

T. Gašpar: „**Súhlasím s vami, je to absolútne drakonický trest. Chcem veriť, že urobíme aj v tomto prípade zmenu. Ja tento prípad nepoznám do detailov.**“

Súčasťou posudzovaného príspevku nebola otázka na uvedenú odpoveď Tibora Gašpara. Z predmetnej odpovede Tibora Gašpara zároveň nie je možné určiť, či sa vyjadroval konkrétne k prípadu Josefa Šípoša alebo všeobecne k obdobným prípadom, ktoré môže v budúcnosti ovplyvniť predmetný pozmeňujúci a doplňujúci návrh k novele trestného zákona. Ani slovné spojenie „v tomto prípade“ ktoré v uvedenej odpovedi použil Tibor Gašpar nie je natoľko určité, aby bolo možné s istotou tvrdiť, že sa týka prípadu Josefa Šípoša.

S prihliadnutím na tú skutočnosť, že nepoznáme otázku a Tibor Gašpar odpovedal všeobecne, nemožno z reakcie Tibora Gašpara vyvodiť záver, že Josefovi Šípošovi hrozí v dôsledku predmetného pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu vyšší trest.

Účastník konania správne identifikoval dôveryhodný zdroj, ktorým bol predkladateľ pozmeňujúceho návrhu Tibor Gašpar, ktorý by mohol potvrdiť alebo vyvrátiť interpretáciu pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu novely trestného zákona prezentovanú v príspevku, ale z obsahu vyjadrenia Tibora Gašpara sa nedá vyvodiť, žeby túto interpretáciu potvrdzoval alebo vyvracal, a preto z tohto dôvodu nemožno odvysielanú informáciu o dosahu pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu na prípad Josefa Šípoša považovať za dostatočne overenú z dôveryhodného zdroja.

Okrem toho záver účastníka konania o tom, že pozmeňujúci a doplňujúci návrh novely trestného zákona má negatívny vplyv na výšku trestu Josefa Šípoša je nesprávny. Tento záver nielenže neplynie z prechodných ustanovení novely trestného zákona, resp. samotného pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu, ale aj je v rozpore so zákazom retroaktivity v neprospech páchatel'a vyjadrenej v čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky ako aj § 2 ods. 1 trestného zákona.

Obsah spravodajských príspevkov musí byť zároveň jasný a zrozumiteľný pre bežného príjemcu, bez zbytočne komplikovaného jazyka alebo zavádzajúcich formulácií.

Informácie musia byť taktiež relevantné k téme a súvisieť s predmetom spravodajskej relácie, aby poskytovali divákovi alebo poslucháčovi potrebný kontext.

Posudzovaný príspevok bol odvysielaný v rámci spravodajskej relácie, ktorej účelom je informovať širokú verejnosť o aktuálnych udalostiach dôležitého významu. Vyjadrenia moderátora a redaktorky mohli plniť informačne len doplnkovú funkciu, avšak z hľadiska celkového kontextu podávali recipientovi informácie takým spôsobom, že mohlo ovplyvniť jeho konečný úsudok o obsahu prezentovaných správ. Laická verejnosť si na základe týchto vyjadrení mohla vyvodiť záver, že v dôsledku pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu novely trestného zákona je možné Josefovi Šípošovi uložiť vyšší trest odňatia slobody.

K aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu:

K posúdeniu ústavnosti obmedzenia slobody prejavu vysielateľa a k aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu možno uviesť, že sloboda prejavu, zakotvená v čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky, patrí medzi základné politické práva v právnom poriadku každej demokratickej spoločnosti. Podľa Čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „*Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.*“. Podľa Čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky „*Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.*“.

Avšak sloboda prejavu nie je bez hraníc, t. j. nemá absolútny charakter. Ústava Slovenskej republiky v čl. 26 ods. 4 ustanovuje možnosť obmedzenia slobody prejavu a práva na vyhľadávanie a šírenie informácií, a to nasledovne: „*Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.*“. V prípade vzájomného konfliktu ústavou garantovaných práv Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07).

Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96). Z toho vyplýva, že sloboda prejavu je garantovaná len do tej miery, pokiaľ v neprimeranom rozsahu nezasahuje do základných práv a slobôd a právom chránených záujmov iných, prípadne do iných záujmov chránených právnym poriadkom krajiny. V takých prípadoch je nutné hovoriť o jej obmedzení a výnimkách, kedy je potrebné zasiahnuť do slobody prejavu.

Z citovaného ustanovenia Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho splnenia troch podmienok. Obmedzenie slobody prejavu musí

- vyplývať zo zákona (požiadavka legality),
- sledovať legitímny cieľ (požiadavka legitimacy), ktorý vyplýva z ustanovenia čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky,
- byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (požiadavka proporcionality).

Ústava Slovenskej republiky za legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu považuje ochranu **práv a slobôd iných**, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a ochranu verejného zdravia, mravnosti. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie slobody prejavu je možné z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov.

Ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. predstavuje zákonné obmedzenie slobody prejavu.

Vzhľadom na mienkotvorný charakter médií, a to najmä spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, je nanajvýš oprávnená zákonná požiadavka, aby bolo divákom, ako pasívnym recipientom informácií, umožnené prijímať objektívne informácie podané nestranným spôsobom, spomedzi ktorých si môžu vybrať a vytvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor. Význam zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť v rámci spravodajského programu a cieľ zákonného obmedzenia slobody prejavu je teda treba vidieť v ochrane verejného záujmu a práva

verejnosti byť objektívne informovaný s možnosťou utvoriť si na predmetnú tému alebo kauzu vlastný názor. Podmienka legality a legitimacy obmedzenia slobody prejavu je teda naplnená.

Sloboda prejavu a právo na šírenie informácií je zakotvené aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru „Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.“. Legitímne ciele obmedzenia slobody prejavu sú stanovené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru, ktorý znie: „Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo **práv iných**, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že je legitímne obmedziť slobodu prejavu aj pri zabezpečovaní objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky. Ako už bolo uvedené vyššie, Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že skutočné a účinné uplatňovanie slobody prejavu nezávisí len od povinnosti štátu nezasahovať do slobody prejavu, ale môže od neho vyžadovať, aby prijal pozitívne ochranné opatrenia, pričom vzhľadom na význam slobody prejavu „štát musí byť konečným garantom plurality“. V tomto rozhodnutí Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby „verejnosť mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine“.

Požiadavku proporcionality je potrebné zohľadniť pri výklade a aplikácii konkrétnych zákonných ustanovení v konkrétnom prípade a pri rozhodovaní, či existujúci skutkový stav možno subsumovať pod konkrétne zákonné ustanovenie, a taktiež pri ukladaní sankcie. V súlade s požiadavkou proporcionality je teda potrebné ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. a ďalšie ustanovenia zákona vykladať takým spôsobom, aby to bolo v súlade s ústavným právom na slobodu prejavu a ústavnými podmienkami jeho obmedzenia.

V tomto konkrétnom prípade je sloboda prejavu obmedzená v dôsledku vyvodenia administratívnoprávnej zodpovednosti za porušenie povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu, sledujúc legitímny cieľ - ochranu práva verejnosti byť objektívne a nestranne informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach.

Zohľadniac celkové spracovanie a obsah predmetného programu a skutočnosť, že povinnosť odvysielania presných, vecných, relevantných a zrozumiteľných informácií nepredstavuje neprimeraný zásah do tvorby a vysielania spravodajstva, a vzhľadom na povahu sankcie, ktorou je upozornenie na porušenie zákona a ktoré nemá ekonomický dopad na účastníka konania, je zásah do slobody prejavu účastníka konania proporcionálny a ústavne prípustný. Sankcia za porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. – upozornenie na porušenie zákona – je preto obmedzením práva vysielateľa na slobodu prejavu a šírenie informácií, ktoré je z ústavného hľadiska proporcionálne a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu práv a slobôd iných a ochranu verejného poriadku.

* * *

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno konštatovať, že tím, že predmetný spravodajský príspevok *Rokujú aj o živote „mastičkára“* odvysielaný v programe *Noviny TV JOJ* na programovej službe JOJ dňa 31. 1. 2024 o cca 19:30 hod. nesplnil zákonom stanovené kritériá objektívnosti a nestrannosti, keďže závery moderátora a redaktorky o možných dôsledkoch novelizácie trestného zákona v prípade Josefa Šípoša, ktoré v ňom odznili, nevyplývali z informácií odvysielaných v príspevku a zároveň neboli pravdivé, vysielateľ - účastník konania porušil povinnosť podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., ktorá vysielateľovi ukladá povinnosť zabezpečiť, aby spravodajské a publicistické programy boli objektívne a nestranné, a aby v nich odznili informácie, ktoré sú pravdivé, úplné a aktuálne.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností Kancelária Rady pripravila vyššie uvedený návrh uznesenia.